

V. Konference o právu a zákonných povinnostech obcí a měst

Povinnosti územních samospráv a jejich úřadů při zpracování osobních údajů – poznatky z praxe, nejčastější problémy a dotazy

JUDr. Jiří Žůrek

Úřad pro ochranu osobních údajů

Ředitel odboru pro styk s veřejností

19. února 2015, Brno

Obecně k povinnostem

- Nejdůležitější dle zákona č. 101/2000 Sb.:
 - § 5 odst. 1
 - stanovit účel zpracování, zpracovávat přesné osobní údaje, shromažďovat osobní údaje odpovídající stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném, zpracovávat osobní údaje pouze k účelu, k jakému byly shromážděny
 - § 5 odst. 2 – vymezuje právní tituly zpracování osobních údajů
 - souhlas x zpracování bez souhlasu
 - § 11 – informační povinnost
 - § 13 – zabezpečení osobních údajů
 - § 15 – povinnost mlčenlivost
 - § 12, § 21 – práva subjektu údajů

Problémy se kterými se ÚOOÚ setkává v souvislosti s obecní problematikou

- Zveřejňování žadatelů o informaci dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- Poskytování informací o platech či odměnách zaměstnanců, funkcionářů obce
- Kamery
 - provozované obcí
 - občan vs. občan
- Jubilea, přání, zpravodaje
- Stížnosti na jednání zaměstnanců (nedbalé zacházení s osobními údaji, porušení mlčenlivost atd.)

Zveřejňování žadatelů o informaci dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

- Typická stížnost – obec zveřejnila na internetu moji žádost o informaci dle zákona č. 106/1999 Sb. a uvedla v ní i moje adresní údaje
- V rámci plnění povinnosti dle § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., který stanovuje do 15 dnů od poskytnutí informací na žádost povinnost tyto informace zveřejnit způsobem umožňující dálkový přístup, neuvádět adresní údaje žadatele a též anonymizovat i text dokumentu, pokud obsahuje osobní údaje soukromého charakteru

Poskytování informací o platech či odměnách zaměstnanců, funkcionářů obce

- Časté dotazy představitelů obce, jakým způsobem mají reagovat na žádosti o poskytnutí informací o platech či odměnách zaměstnanců či funkcionářů obce
- Nově precedenční rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 22. října 2014, sp. zn. 8 AS 55/2012
- Informace o platech zaměstnanců placených z veřejných prostředků se podle § 8b zákona č. 106/1999 Sb. v zásadě poskytují, a jen zcela výjimečně je možné jejich poskytnutí na základě proporcionality odepřít.
- Princip proporcionality, ale jen u malé menšiny zaměstnanců

Poskytování informací o platech či odměnách zaměstnanců, funkcionářů obce

- Dle rozsudku NSS se informace poskytnou vždy o zaměstnanci:
 - v řídicí pozici povinného subjektu
 - podílejícím se na výkonu vrchnostenských oprávnění povinného subjektu
 - organizujícího nebo provádějícího činnost, jež jsou úkolem povinného subjektu
 - majícího vliv na činnost povinného subjektu (poradci, osobní asistenti řídicích osob)
 - jehož činnost má nebo může mít ekonomické dopady

Poskytování informací o platech či odměnách zaměstnanců, funkcionářů obce

- Pouze výjimečně budou splněny podmínky pro neposkytnutí informace:
 - osoba se podílí jen nepřímo na podstatě činnosti povinného subjektu a nevýznamným způsobem
 - nevystávají konkrétní pochybnosti, zda v souvislosti s odměňováním jsou veřejné prostředky vynakládány hospodárně
 - obě podmínky musí být splněny kumulativně
- **Poskytnutí informací dle uvedeného rozsudku tak nebude v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů.**

Poskytování informací o platech či odměnách zaměstnanců, funkcionářů obce

- Dříve Úřad prosazoval praxi, na základě vydané metodiky ve spolupráci s MV, spočívající v rozdělení zaměstnanců na tři kategorie:
 - 1. veřejné funkcionáře s klíčovou odpovědností a rozsáhlou řídicí a rozhodovací pravomocí (analogicky k § 2 odst. 1 zákona o střetu zájmů)
 - 2. vysoce postavení úředníci vybavení podstatným oprávněním nebo vlivem ve spojitosti s nakládáním s veřejnými prostředky (§ 2 odst. 2, 3 zákona o střetu zájmů), v jejichž případě je nutné provést tzv. test proporcionality
 - nižší úředníky, u nichž není dán zákonný důvod poskytovat údaje bez jejich souhlasu

Kamerové systémy – obecní policejní systémy

- Zákon č. 128/2000 Sb. – do samostatné působnosti obcí spadá i vytváření předpokladů pro zajištění nebo zvýšení bezpečnosti a veřejného pořádku v obci
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
 - Obecní policie je oprávněna, je-li to potřebné pro plnění jejích úkolů podle tohoto nebo jiného zákona, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy z míst veřejně přístupných, popřípadě též zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu zákroku nebo úkonu.
 - Jsou-li k pořizování záznamů podle odstavce 1 zřízeny stále automatické technické systémy, je obecní policie povinna informace o zřízení takových systémů vhodným způsobem uveřejnit.
- Podle § 3a odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., může obec, které nezřídila obecní policii, uzavřít s jinou obcí veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie druhé obce vykonávat působnost obecní policie pro obec, která ji nezřídila.

Kamerové systémy – obecní policejní systémy

- Stejná úprava se týká i využívání fotopastí, které se začínají využívat při sledování např. černých skládek, ale i ochraně majetku
- Lze i využít spolupráci s Policií ČR, viz § 103 odst. 4 písm. d) zákona o obcích, které umožňuje požadovat po Policii ČR spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku
- Špatně je pokud kamerový systém instaluje starosta, který se rozhodne vzít spravedlnost do svých rukou

Kamerové systémy – sousedské spory

- Tyto „spory“ postupovány obcemi a městskými částmi
- Dle názoru Úřadu pro ochranu osobních údajů převažuje občanskoprávní rovina, tj. spor soused x soused, i když jsou při něm používány kamery je nutné řešit občanskoprávně.
 - § 81 odst. 1, 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
 - Ochrana osobnosti -> ochrana soukromí
 - Prostředky ochrany § 82
- Zákon o ochraně osobních údajů se uplatní zejména u kamerových systémů, viz. též stanovisko 1/2006 Úřadu pro ochranu osobních údajů

Jubilea, přání, zpravodaje

- Poměrně nepřehledná právní úprava, nejasnosti, zdali mohou obce využívat osobní údaje, ke kterým mají přístup v rámci své činnosti či nikoli
- Nutno rozlišovat zaslané přání a zveřejňování jubileí v místním zpravodaji
- V současné době Úřad dovozuje, že na základě § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., je možné zaslat přání k jubileu či pozvánku na setkání seniorů (nezaměňovat se zveřejněním v místním tisku!)

Jubilea, přání, zpravodaje

- Připravovaná novela
 - § 36a – Obec může v souladu s místními zvyklostmi ocenit významné životní události svých občanů.
- Otázkou je, zdali takovéto znění vyhovuje
 - Co jsou místní zvyklosti?
 - Co se myslí oceněním?
 - Zahrnuje i zveřejnění v místním zpravodaji?

Dotazy obcí

- Je možné zveřejnit na internetu informaci o doručené poště občanům evidovaným na obecním úřadě?
 - Pouze s jejich souhlasem a v internetovém rozhraní na základě individuálních přístupových práv, tj. nezveřejňovat na volně dostupných stránkách, že občan XY obdržel písemnost od ABC.
- Je možné zveřejnit seznam dlužníků poplatků dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích
 - Nelze, zákon tuto možnost nepředvídá, tj. je nutné pohledávku vymáhat.
- Je možné zveřejnit platy odměny zaměstnanců obce v místním periodiku?

Povinnosti zaměstnanců dle zákona č. 101/2000 Sb.

- Je důležité, aby zaměstnanci byli seznámeni s problematikou ochrany osobních údajů a nutností jejich ochrany
- § 14 Povinnost zaměstnanců zpracovávat osobní údaje podle pokynů správce, tj. zaměstnavatele
- § 15 Povinnost mlčenlivosti – mají všichni zaměstnanci, platí i po skončení zaměstnání

Povinnosti zaměstnanců dle zákona č. 101/2000 Sb.

- Nepodceňovat roli zaměstnanců při zpracování osobních údajů, jelikož ti se na něj podílejí a mohou dopouštět chyb s dopadem na celý subjekt
- Důležité je jejich vzdělávání a informovanost o jejich povinnostech dle § 14 a § 15
- Zejména povinnost mlčenlivost

Doporučená stanoviska

- 2/2013 - Pořizování obrazových a zvukových záznamů z jednání zastupitelstva
- 11/2012 - Ke zveřejňování osobních údajů obcí informováním o návrhu programu jednání zastupitelstva obce a o záměru disponovat majetkem obce
- 9/2012 - K možnosti obcí provozovat kamerový systém se záznamem na veřejných prostranstvích
- 6/2006 - Nahlížení do kandidátních listin a poskytování informací o kandidátech voleb do obecních zastupitelstev
- 2/2004 - Zpřístupňování a zveřejňování osobních údajů z jednání zastupitelstev a rad obcí a krajů

Děkuji za pozornost

Otázky?

jiri.zurek@uouu.cz